Opinia ornitologiczna i chiropterologiczna dla budynku OSP Grabownia przy ul. Wiktora Poloczka 76 w Rybniku

Wykonane przez firmę Simprint Sp. z o.o.

Rybnik, listopad 2024 r.

Metodyka badań ptaków

Wizję terenową mającą na celu ocenę populacji ptaków zasiedlających niniejszy budynek wykonał Szymon Wójcik dn. 21.11.2024 r. w godz. 14:30 – 15:00. Dokonano oceny liczebności ptaków zasiedlających budynki tj. kawka *Corvus monedula*, gołąb miejski *Columba livia forma urbana*, szpak *Sturnus vulgaris*, wróbel *Passer domesticus*, mazurek *Passer montanus*, sikory *Parus sp*., pustułka *Falco tinnunculus*, kopciuszek *Phoenicurus ochruros* ze szczególnym uwzględnieniem jerzyka *Apus apus* na podstawie:

- gniazdowania ptaków

- aktywności ptaków wokół budynku oraz wlatywania do gniazd w szczelinach ścian

- ilości i wielkości szczelin wlotowych i stanu stropodachu, ścian oraz blachy na ścianie szczytowej

- śladów działalności ptaków (odchody, fragmenty gniazd)

Istotnym kryterium była wiedza autora dotycząca występowania gatunków w innych podobnych badanych przez niego budynkach w sezonie lęgowym. Autor wykorzystał m.in. wiedzę własną zgromadzoną podczas wykonywania „Inwentaryzacji jerzyka w Jaworznie w latach 2008-2010" (dane z ponad 150 budynków) oraz opinii ornitologicznych i chiropterologicznych wykonywanych na potrzeby termomodernizacji (ponad 900 budynków) w latach 2008-2024 w około 50 miastach. Zgromadzone dane na temat konstrukcji budynków, obecności szczelin i nisz lub ich braku, rodzaju stropodachu etc. są bazą pozwalającą na dobrą ocenę potencjalnego gniazdowania ptaków w sezonie i poza sezonem lęgowym w budowlach różnego rodzaju.

Wnioski

Budynek 2-kondygnacyjny, w którym siedliska ptaków znajdują się w obrębie ścian i części stropowej. Oznaczono je na zdjęciach.

Gatunki gniazdujące

W sezonie lęgowym możliwe jest gniazdowanie następujących gatunków:

- wróbel *Passer domesticus* – 1 para ptaków. Możliwe gniazdowanie w miejscach oznaczonych na zdjęciach.

- mazurek *Passer montanus* - 1 para ptaków. Możliwe gniazdowanie w miejscach oznaczonych na zdjęciach.

Gniazdowanie nie tylko samego wróbla, ale również i mazurka jest możliwe, ze względu na fakt, iż podczas kontroli stwierdzano grupki 2-4 mazurków w zadrzewieniach obok budynku i w obrębie zabudowy mieszkaniowej. Ptaki te mogą gniazdować w budynku OSP w sezonie lęgowym. W zabudowie wiejskiej lub starszej zabudowie mieszkaniowej na obrzeżu miast i małych ośrodków miejskich powszechne jest gniazdowanie w budynkach mieszalnych i gospodarczych zarówno wróbla, jak i mazurka, zwykle z przewagą co do liczebności wróbla.

Metodyka badań nietoperzy

Wizję terenową mającą na celu ocenę populacji nietoperzy zasiedlających niniejszy budynek wykonał Szymon Wójcik dn. 21.11.2024 r. w godz. 14:30 – 15:00. Biorąc pod uwagę dane własne autora pochodzące z około 900 budynków, dla których prowadzone były głównie obserwacje ptaków wizualne stwierdzenia nietoperzy podczas kontroli wieczornych występowania jerzyka dotyczyły około 5-10 % budynków. Były to budowle głównie z wielkiej płyty; niewielki odsetek (10-20%) stanowiły również konstrukcje starsze z lat 50-tych o 60-tych. W tego typu konstrukcjach autor stwierdzał obecność nietoperzy tj. mroczek późny, czy borowiec wielki.

Wnioski

Warunki atmosferyczne na potrzeby badań nietoperzy, uwzględniając porę roku były niekorzystne (temp. 2 do +3°C, zachmurzenie duże, lekki wiatr). Podczas takich warunków atmosferycznych nie są prowadzone obserwacje nietoperzy przy budynkach (przed i po zachodzie słońca) ze względu na brak możliwości stwierdzenia wylatujących osobników. Praktycznie wszystkie nietoperze przebywają już wówczas w miejscach hibernacji.

Metody kompensacji dla nietoperzy

Ze względu na małą liczbę potencjalnych siedlisk, nie zalecono kompensacji w postaci montażu budynki podtynkowej dla nietoperzy.

Metody kompensacji dla ptaków

Zalecono montaż 2 budek dla wróbla *Passer domesticus* na dowolnych drzewach liściastych wokół budynku w promieniu 100 metrów od niego, otworem wlotowym w kierunku północnym, na wysokości min. 3 metrów. Odległość między budkami min. 15 metrów. Jest to wspólna kompensacja dla wróbla i mazurka.

Harmonogram prac remontowych

Należy zastosować się do następujących zaleceń:

- Obecnie można prowadzić prace remontowe ze względu na brak gniazdowania ptaków. Jeśli prace prowadzone będą w 2025 r. to do 28 lutego 2025 r. należy zamknąć otwory pokazane na zdjęciach będące siedliskami ptaków. Jeśli w sezonie lęgowym w kolejnym roku, pomimo zamknięcia wlotów (1 marzec – 31 sierpień) zostanie stwierdzona obecność gniazdujących ptaków, konieczne jest wówczas pozostawienie wolnych od prac budowlanych do końca sezonu lęgowego miejsc, w których gniazdują ptaki. Wiąże się to zwykle z pozostawieniem wolnej przestrzeni w promieniu 2 metrów od miejsca gniazdowania (4 metry poniżej wlotu w przypadku jerzyka). W przypadku braku gniazdowania prace można kontynuować.

- Zalecenia w przypadku nietoperzy są podobne jak podane dla ptaków. Jeśli w trakcie rozpoczęcia prac zostanie stwierdzona obecności nietoperzy w budynku należy pozostawić wolną przestrzeń w promieniu 2 metrów od wlotu do końca sezonu rozrodczego (umownie do końca lipca). W sierpniu jednak należy sprawdzić, czy nietoperze nie przebywają jeszcze w budynku, gdyż może to mieć miejsce do końca października.

Dokumentacja fotograficzna

Fot.1. Widok od pd-wsch, oznaczono siedlisko ptaków (aut. Szymon Wójcik).

Fot.2. Ściana południowa (aut. Szymon Wójcik).

Fot.4. Ubytek na ścianie południowej (aut. Szymon Wójcik).

Fot.5. Widok od pd-wsch, oznaczono ubytek pod okapem (aut. Szymon Wójcik).

Fot.6. Ubytek w zbliżeniu (aut. Szymon Wójcik).

Fot.7. Ściana wschodnia (aut. Szymon Wójcik).

Fot.8. Widok od pn-wsch (aut. Szymon Wójcik).

Fot.9. Widok od pn-zach (aut. Szymon Wójcik).

Fot.10. Widok od zachodu; oznaczono drożny wlot (aut. Szymon Wójcik).